THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario
251—253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967-4517
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O, Toronto Ont
January 22nd 1913

די מעטאדען מוזען זיין צוגעפאסטע

„אז מען לעבט אין רוים דארף מען זיך פיהרען ווי די רוימער" — דאס נוצט מען אפט אויס אלס קריטיק געגען אונז. אבער עס מיינט נים אז א געוויסער אמת איז פאראן אין דעם. און אז אויב מען קען נים און מען דארף נים נאכטאן אין אלעם זענען אבער פאראן געוויסע געביטען, וואו מען דארף יא נאכטאן.

און זיכער דארפען מיר עס נאכטאן אויפ'ן געביעט פון געשעפט און האנדעל.

אין טאראנטא, מאנטרעאל אדער וויניפעג, קען מען נים פיהרען קיין געשעפטען אויפ'ן זעלבען שטייגער, ווי מען האט עס געפיהרט אין בערדיטשעוו, ווילנע, אדער ווארשע.

עס זענען אנדערע צייטען, אנדערע מענשען, אנדערע באדינגונגען און אנדערע אומשטענדען — די גאנצע וועלט איז אן אנדערע, און ממילא מוז אויך די צופאסונג זיין אן אנדערע.

שוין א לענגערע צייט ווי מיר פיהרען יעדען דינסטאג אין „זשורנאל" אן אפטיילונג וועגען געשעפטען און פינאנץ, און אין די לעצטע צוויי וואכען האבען מיר עס געווידמעט צו ספעציעלע פראגען, וואס אינטערעסירען באזונדערס די אידישע געשעפטסלייט.

איבער פערציג טויזענט אידען זענען פאראן אין שטאדט, וואס דאס מיינט ארום ניין אדער צעהן טויזענט פאמיליעס א צאהל פון א באפעלקערונג וואס קען זיך פארגלייכען צו א סך שטעדט אין קאנאדע, א צאהל וואס מאכט אויס גרעסער פון דער באפעלקערונג פון סט. קעטערינס, ברענטפארד, פארט וויליאם, קינגסטאן, קיטשענער, ווינדזאר, און ענליכע אנטאריער שטעדט. און דאך איז די זאך גאנץ אנדערש ביי די היגע אידען, אנדערש ווי אין יענע שטעדט.

דארטען איז די באפעלקערונג ענג פארבונדען צווישען זיך געשעפטליך, די טויזענט אדער מעהר קראמען ציהען זייער הויפט הכנסה פון דער ארטיגער באפעלקערונג, אנדערש איז עס אבער מיט די טויזענטער אידישע קרעמער אין טאראנטא.

אויסער שפייז, פלייש, געוויסע קלייניגקייטען, און אפשר אויך מענער־קליידונג, ווערען אלע אויסגאבען פון דער אידישער פאמיליע נים געמאכט דורך דער פארמיטלונג פון דעם אידישען קרעמער, פונ'ם אידישען סטארקיפער, נאר דער גרעסטער טייל פון דעם ווערט הויפטזעכליך געמאכט דורך צוויי שטאדטישע געשעפטען.

דער אידישער קרעמער איז פולשטענדיג אפהענגיג פונ'ם ניט־אידישען טרייד, ווייל קיין אידען קויפען נים אין קיין אידישע געשעפטען.

מיר האלטען נים פון „סוואי דא סוועגא", אז יעדער דארף קויפען ביי די זייניגע, אבער פונקט ווי דאס איז נים בארעכטיגט, אזוי איז דאך זיכער אויך נים בארעכטיגט דער געגענזאץ פון באיקאטירען די אייגענע.

אידישע קרעמער זענען דאריבער גערעכט מיט זייער טענה אז זיי ווערען באיקאטירט פון אידען, און אז אויב א אידישע פרוי אדער מאן קומט אריין צו זיי אין געשעפט, איז עס נאר ווען מען דארף א נדבה, אביישטייערונג בשעת א קאמפיין.

אין די ארויסגעברוכטע ארגומענטען, וועלכע זענען ארויסגעזאגט געווארען אין יענע ארטיקלען, זענען זיכער פאראן פיעלע אומבאשטרייטבארע אמת'ען, אבער מיר גלייבען אז די אידישע געשעפטסלייט, ווען זיי וואלטען נאר אנגענומען מעהר אגרעסיווע מעטאדען, וואלטען זיי געקענט נים נאר צוציהען דעם אידישען טרייד, נאר בכלל פארגרעסערען דאס וואס מען רופט אן אויף דער געשעפטס־שפראך, זייער „טורנ־אווער".

וואס זענען די ערפאלגרייכסטע מעטאדען אין דער היגער אלגעמיינער געשעפטס־וועלט?

ערשטענס: ראיעלקייט און אנשטענדיגע באהאנדלונג.

צווייטענס: ביליגער איינקויף דורך פאראייניגונג.

דריטענס: פובליסיטי, אדער אדווערטייזמענטס.

און וויל דער אידישער געשעפטסמאן מאכען ערפאלג, מוז ער קענען נאכהאלטען.

ווען דער אידישער קאנסומער, מאן אדער פרוי, וואלט געוואוסט אז אין דעם אידישען געשעפט ווערט ער אזוי גוט און ראיעל באהאנדעלט ווי אין דער דעפארטמענט סטאר, איז ניטא קיין אורזאכע ווארום ער זאל דארטען נים קויפען.

אלע געשעפטען פון א געוויסען צווייג פאראייניגען זיך יעצט ביים איינקויפען, און אנשטאט יעדער זאל קויפען באזונדער, ווערען געשאפען אסאסיאיישאנס, וואס קויפען אין די מיליאנען דאלאר, און קויפען עס דאריבער פאר ביליגער, קענענדיג אויף אזא אופן אויסהאלטען די קאנקורענץ פון די גרויסע געשעפטען.

די אידישע געשעפטסלייט האלטען אבער נים פון די מעטאדען, זיי קויפען יעדער אויף זיין שטייגער, ווי ער האט עס געטאן אין דער אלטער היים, ער צאהלט דאריבער טייערער פאר'ן ארטיקעל, און מוז איהם דאריבער פארקויפען טייערער, קען מען פאראיבעל האבען אויף דער אידישער פרוי, וועלכע געהט עס בעסער קויפען אין א געשעפט, וואו זי קריגט עס ביליגער.

און צולעצט — פובליסיטי.

דער אידישער קרעמער באקלאגט זיך, אז צו איהם קומט מען זיך דינגען. אבער האט ער דען געפרובירט אנפיהרען אן ערציהונגס־קאמפיין צו ערקלעהרען, אז ביי איהם איז ווירקליך „איין פרייז", און אז מען דארף זיך נים דינגען, ווייל דאס וועט נים העלפען.

דער ערפאלג פון די גרויסע דעפארטמענט סטארס ליגט אין זייער אדווערטייזען, ווייל נים נאר זוכען זיי צו קויפען ביליג, כדי צו קענען פארקויפען ביליג, נאר יעדען טאג דערצעהלען זיי דעם עולם דורך די צייטונגען און אנדערע מיטלען, וואס זיי האבען צו אפערען דעם עולם, און מאכען עס אזוי אטראקטיוו ווי מעגליך.

וואס טוט אבער דער אידישער געשעפטסמאן?

ער באטראכט נאך אלעם, אז יעדער סענט וואס ער גיט אויף אן אדווערטייזמענט איז ארויסגעווארפען, איז אומזיסט.

דער קאנאדער גרויסער געשעפטס־מענש ווייסט אז אין אדווערטייזמענט איז זיין ערפאלג.

דער אידישער געשעפטסמאן באטראכט עס אבער פאר אויסברענגעריי.

און דא ליגט דער גרויסער אונטערשייד.

אידען מיט אידען קענען פונקט אזוי טאן געשעפטען ווי מיט יעדער אנדער נאציאנאלער גרופע. מען מוז אבער ענדערען די מעטאדען.

דער אידישער געשעפטסמאן, דער ריטיילער ווי דער האלסיילער, דארף זעהען צו געווינען צו זיך דעם צוטרוי, און ער קען עס געווינען.

מעהר אגרעסיוו, מעהר פובליסיטי פאר זיין געשעפט, מעהר דערנעהנטערונג צווישען זיך און דעם קויפער, און די לאגע וועט זיך מוזען ענדערען.

א אידיש טיידעלע - נירגעריז פון דער גאנצער וועלט

פון מ. א. טענענבלאט

פאהרענדיג אויף א שיף טרעפט מען זיך מיט מענשען פון דער גאנצער וועלט. מען הערט און מען זעהט מעשיות און פאסירונגען, וואס קומען קיינמאל נים פאר אויף דער יבשה.

אזעלכע פאסירונגען אויף דער שיף זענען אפט דער אייביגער גורל פון די ...

...

קאלאניזאציע פון בוימער

פון דר. א. ש. יורים. (תל אביב)

מיר האבען דאס יאהר דורכגעמאכט א שווערע צייט. דער חורבן פון ווירטשאפטליכען לעבען אין צענטראל און מזרח אייראפא און ספעציעל די שווערע עקאנאמישע און פאליטישע קריזיסען אין פוילען האט זיך זאפארט אפגעשלאגען ...

...

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער הער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר אלס פרעזידענטין פון די „דאטערס אף איזראעל טשאריטי סאסייטי", צו אויסדריקען א הערצליכען דאנק אין דעם נאמען פון אלע מיטגליעדער פון דער אויבען דערמאהנטער סאסייטי, צו אלע אידען פון טאראנטא, פאר די פינאנציעלע שטיצע וואס זיי האבען אונז געליסטעט, צו מאכען אונזער טויזענט דאלאר קאמפיין אן ערפאלג. די טאראנטאר אידען האבען נאך אמאל ביי דיעזען קאמפיין, אזוי ווי ביי אלע אנדערע קאמפיינס באוויזען, אז ווען עס קומט צו געבען צדקה האלטען זיי פון „כל הפושט יד לצדקה נותנים לו", בפרט ווען די געלט געהט פאר אזא הייליגען און נאבעלען צוועק, צו העלפען ארימע און נויטליידענדע אויף א שטילען באשיידענעם אופן „מתן בסתר", מיט לחם לאכול ובגד ללבוש, און אויך מיט קויהלען אין ווינטער צייט, ווער קען נאך אזוי פיהלען און פארשטעהן די נויט פון די ארימע ווי א פרוי. אונזער נאבעלע „דאטערס אף איזראעל טשאריטי סאסייטי", וועלכע עקזיסטירט שוין זעקס יאהר, האט אין פארלויף פון איהר עקזיסטענץ, געראטעוועט פיעלע קראנקע און ארימע פון הונגער און קעלט, וועלכע וואלטען זאנסט געשטארבען איידער צו קלאפען אין די טיהרען און ארויסזאגען זייער דלות, יעצט אז מיר מאכען א חשבון הנפש פון דער סאסייטיס גלארדייכער פארגאנגענהייט, דאן קענען מיר זיך ווירקליך גראטולירען, און מיט שטאלץ פארטזעצען אונזער הייליגע ארבייט לטובת הכלל. ערלויבט מיר נאך אמאל צו אפגעבען א יישר כח צו אלע מנדבים אינ'ם קאמפיין, און ווינש אין נאמען פון אלע מיטגליעדער אז זיי זאלען פון קיין נויט קיינמאל נים וויסען.

מיט דרך ארץ

פיליע עללען.

אינדעפענדענט ארדער ברית שלום פאר „ארט" ארבייט

נאכדעם ווי די 21־טע יעהרליכע קאנווענשאן פון דעם „אינדעפענדענט ארדער ברית שלום", וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען אין אטלאנטיק סיטי דעם 13־טען, 14־טען און 15־טען יוני, האט אויסגעהערט א באגריסונג פון דעם עקזעקוטיוו מיטגליעד פון דעם אמעריקאנער „ארט" הער יעקב באשיין, האבען די דעלעגאטען באאויפטראגט די נייע ארויגקומענדע עקזעקוטיווע פון ארדען ווייטער צו אונטערשטיצען דעם „ארט" פונקט ווי דער ארדען האט עס פריהער געטאן.

דער גראנד־מאסטער פון ארדען סאול ס. קראוז, האט אין ווארימע ווערטער געלויבט די גוטע ארבייט, וואס „ארט" ...

...